

5. 3. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Správní právo: Vznik a zánik mandátu člena zastupitelstva kraje

Před pár měsíci proběhly volby do krajských zastupitelstev. Nejen v internetových diskuzích se vedou spory mj. o tom, kdy vlastně vzniká mandát zastupitele kraje, je to dnem ukončením voleb nebo dnem složení zastupitelského slibu? I na tuto otázku si odpovíme v následujícím textu.

Mandát člena zastupitelstva kraje, tedy jeho oprávnění vykonávat funkci zvoleného zastupitele, je v demokratickém právním systému zásadním právním institutem. Pro občany i samotné zastupitele je proto důležité znát okamžik, kdy tento mandát vzniká, a naopak i kdy zaniká. Tento článek si klade za cíl poskytnout přehledný výklad základních pravidel, která se k této problematice vztahují.

Vznik mandátu zastupitele kraje

Mandát člena zastupitelstva kraje vzniká okamžikem zvolení, což je moment ukončení hlasování. To znamená, že jakmile volby do zastupitelstva kraje oficiálně skončí, zvolení kandidáti se stávají plnohodnotnými členy zastupitelstva.

Zvolení je přímým důsledkem účasti občanů kraje ve volbách, kde mají možnost rozhodovat o tom, kdo bude zastupovat jejich zájmy na krajské úrovni. Každý kandidát, který ve volbách získá dostatečný počet hlasů, vstupuje do svého mandátu okamžitě po ukončení hlasování, aniž by bylo potřeba dalšího potvrzení či úkonu. Netřeba tedy ke vzniku ze zákona čekat na složení slibu či na potvrzení ze strany jiného orgánu, například ministra vnitra či hejtmana.

Zánik mandátu zastupitele kraje

Mandát zastupitele kraje zaniká v několika specifických případech. Tyto případy lze rozdělit do dvou hlavních skupin:

Automatické zániky mandátu:

Ukončení voleb: Mandát zaniká ukončením hlasování druhého dne voleb, případně nových voleb. Nové volby mohou být vyhlášeny například při zrušení výsledků voleb soudem.

Odmítnutí složení slibu: Jestliže zvolený člen zastupitelstva odmítne složit zákonem předepsaný slib nebo ho složí s výhradou, jeho mandát zaniká okamžitě. Člen zastupitelstva skládá na začátku prvního zasedání zastupitelstva, jehož se po svém zvolení zúčastní, slib tohoto znění: "*Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu kraje a jeho občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.*" Za složení slibu s výhradou možno pokládat například pakliže by odmítl slíbit věrnost (celé) České republice, ale jenom například „svému“ Jihomoravskému kraji. I v takovém případě by mandát zanikl.

Odstoupení z funkce: Zastupitel může sám písemně oznámit své odstoupení z funkce. Citované oznámení musí být ex lege doručeno hejtmanovi kraje a jakmile jej obdrží, mandát zastupitele tímto

krokem zaniká. Důležité je, že oznámení o odstoupení nelze vzít zpět. Zákaz zpětvzetí začlenil zákonodárce do ustanovení § 48 odst. 2 zákona č. [130/2000](#) Sb., o volbách do zastupitelstev krajů z důvodu právní jistoty, jelikož na vzdání mandátu jsou vázány další právní skutečnosti (například nastoupení náhradníka), takže zmatečné třeba i několikanásobné vzdání se a nevzdání se mandátu by plodilo řadu potenciálních nesrovnalostí a zmatků.

Úmrtí: Mandát samozřejmě zaniká i smrtí zastupitele a nedědí se.

Zániky krajského mandátu rozhodnutím zastupitelstva nebo soudem:

Neslučitelnost funkcí: Asi nejčastějším důvodem je právě neslučitelnost funkcí. Pokud člen zastupitelstva začne vykonávat funkci, která je neslučitelná s výkonem mandátu - například začne vykonávat [\[JV1\]](#) funkci na ministerstvu nebo jiném ústředním orgánu státní správy (jako je třeba ÚOHS, ÚOOÚ nebo ERÚ) nebo na orgánu státní správy s celostátní působností nebo je též neslučitelná funkce vykonávaná zaměstnancem kraje, zařazeným do krajského úřadu, anebo zaměstnancem obce, zařazeným do obecního úřadu - blíže ustanovení § 5 odst. 2 a 3 zákona č. [130/2000](#) Sb. - mandát pak zaniká okamžikem, kdy to vysloví zastupitelstvo kraje. Nikoliv Ministerstvo vnitra ČR.

Ztráta volitelnosti: Pokud zastupitel přestane splňovat podmínky pro volitelnost (například dojde k omezení svéprávnosti zastupitele kraje), zastupitelstvo kraje to prohlásí a tím mandát zastupitele kraje zaniká.

Rozhodnutí soudu: Jestliže je zastupitel pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, jeho mandát zaniká okamžikem vydání tohoto rozhodnutí.

Právní pojistka

Pro vyšší informační komplexnost dodejme, že zde existuje pojistka proti pasivitě krajského zastupitelstva. Nevysloví-li zastupitelstvo kraje na nejbližším zasedání zánik mandátu, jak bylo popsáno výše, požádá ministr vnitra neprodleně o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva kraje, které se uskuteční nejpozději do 30 (kalendářních, nikoliv pracovních) dnů od doručení jeho žádosti. Není-li zániku mandátu dosaženo na tomto mimořádném zasedání zastupitelstva kraje, zaniká mandát člena zastupitelstva kraje okamžikem, kdy to následně vysloví ministr vnitra. [\[1\]](#)

Závěrem

Vědomí o tom, kdy vzniká a zaniká mandát člena zastupitelstva kraje, je důležité nejen pro zastupitele, ale také pro občany, kteří je volí.

Právní úprava této otázky zajišťuje, že výkon mandátu probíhá v souladu se zákonem a transparentně. Nota bene, každý člen zastupitelstva musí znát své povinnosti i podmínky, za kterých jeho mandát končí, aby mohl zodpovědně vykonávat svou funkci a efektivně zastupovat zájmy svých voličů.

[1] Viz ustanovení § 48 odst. 4 z. č. [130/2000](#) Sb., o volbách do krajů

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)